

CARTILE

SATEANULUI ROMANU.

DESCÉPTA-TE ROMANE!

Cartea IX.

Septembre.

An. X.—1885.

Pecatele parentiloru.

— Novela populara. —

(Urmare.)

Nici odata nu i-s'a parutu lelei Sofia si Anutiei sluşb'a mai frumoşa. Patimile Dlui Christosu spuse din sfant'a Evangelia de pop'a le storcea lacrimi. Cântarile de jale le-a petrunsu pre mama si pre copila de-opotriva. Numai câtu se deschilinea multu un'a de alt'a in gândurile lor.

Lelea Sofia ascultá si-si dícea : Déca Elu Fíiulu lui Ddiu a patimitu atât'a si si-a dusu crucea pre umeri cu rabdare, óre eu se nu potu portá o cruce cu rabdare in viét'i'a ast'a ? si se facu cá nime se nu scie cà eu portu acést'a cruce. Crucea mea nu e asia de grea cá a aceluí'a. Si gândindu acestea faci'a lelei Sofia se faceá purpura si preste fruntea ei se pareá, cà trece unu noru de fericiri perdute.

Anuti'a ? Ea ascultá si priveá câte-odata la Andreiu. Ea gândeá óre n'ar' fí bine se se duca acasa inainte de sfêrsítulu sluşbei, cá se nu cada cumv'a pre intunerecu sub punte. Ea serac'a nu se gândeá, decâtu la punte si la Andreiu, care i-ajutá se tréca.

Hei ! mare-i dragostea de féta mare. Nicairi in lume ea nu-i dá pace, nici chiar' in lacasiulu celu sfantu ! — Apoi s'a sfêrsítu sluşb'a. Pop'a a datu binecuvântarea. Badea Nichiforu alui Mihaila a mersu la pop'a apoi la cantoru, apoi la Stanu si la Flórea de i-a chiebatu la cina, càci badea Nichiforu dá in anulu acel'a pascile si apoi cine dá pascile

dà si cin'a cea de pre urma, la care mergu façiele basericesci si frunțasii satului cu muierile lor.

Lelea Sofia a trasu la o parte pre Andreiu, candu esiá din baserica si i-a dișu: Eu me ducu la cina la Nichiforu cu Stanu, vrei tu se petreaci pre Anuti'a pana acasa?

— Vreáu, cum se nu vreáu, respunsè Andreiu cu glasulu inecatu de bucuria, apoi lelea Sofia întorcându-se catra Anuti'a i-dîse: Dute cu Andreiu drag'a mamei, te petreace elu pâna acasa. Noi inca nu vomu siedeá multu, dar' cauta se mergemu la cina la badea Nichiforu.

Lelea Sofia remase in baserica, ér' Andreiu luá pre Anuti'a de mana si pierdutu in fericire esí din baserica lu andu drumulu catra punte.

Pre ceriu treceá lun'a gânditóre si blanda. La radiele ei se vedeá puntea inca de departe si pre dedesuptu valicic'a alba sub stralucirea radielor. Andreiu si Anuti'a mergeáu tacuti sî gânditori. Candu au ajunsu la punte Andreiu priví in façi'a Anutiei si tremurà.

— Anutia, i-dîse elu, nu am aici catarigile, dar' te potu trece si alt'cum preste punte.

— Anuti'a nu respunse nemicu, ci i-se pareá cà nu mai pôte resuflá. Erá cuprinsa de unu farmecu, pre care inca nu la avutu nici odata in tener'a ei viétia.

— Vrei Anutio se te trecu asia cum potu, i mai dîse inca odata Andreiu.

— Fà eum scíi tu Andreiu, cà ce faci tu nu e reu, dîse Anuti'a privindu cu incredere in ochii lui stralucitori.

Atunci Andreiu luá pre Anuti'a in braçiele s'ale venjose, asia cum ai luá unu copilu micu si porní pre punte.

Primaver'a pamentulu se desghiaçia, néu'a se topesce si ninge adese-ori la munte. Valea nu erá tocmai mica, dar' nu treceá totusi preste punte.

Andreiu duse pre Anuti'a pana la jumatatea puntei. Aici o puse josu se siéda si elu se asiediá langa ea.

— Vedi tu Anutia! noi suntemu aici intre viétia si mórte. Se ne alegemu un'a din dóue, care vomu socotí noi

cà va fi mai buna. Dar' nu, . . tu alege-ti ce vrei, eu voi scí indata, ce se-mi alegu.

Anuti'a audîndu acestea se lipí de Andreiu si-lu strinse pre dupa gâtu cu dragoste si cu frica.

— Pentru-ce vorbesci asia Andreiu? Noi potemu fi fericiti!

— Tocmai fericirea e ce'a ce me face se vorbescu ast'feliu. Asculta-me Anutia mie mi-e dragu de tine, cá de sufletulu meu Scii acumu 'su 2 ani candu te treceám preste punte, de atunci mi-ai cadíutu draga, dar' n'am spusu la nime. Amu ascunsu dorulu meu, nu voiamu se-lu scie nime, fara Ddieu si eu. Tu erái asia de buna si blanda, incâtu n'amu avutu lipsa se-ti descoperu ce sêm'tiescu, càci vedému cà tu intielegi. Acum'a nu mai potu suferi. Spune-mi si tu ti-e dragu si tie de mine, precumu mi-e mie de tine. Spune-mi fara sfiala, increde-te in mine, cá in lelea Sofia, cá in tatalu-teu, càci ei nu te potu iubi mai multu cá mine! . .

Anuti'a ascultá privindu ap'a argintie, ce curgeá la petiórele loru si Andreiu priveá cu totu foculu dragostei in façi'a ei.

Si eráu cá doi angerasi. Lun'a cadeá pre façiele loru mişcate si vântulu bateá perulu Anutiei in obrazulu lui Andreiu.

— Andreiu! dragulu meu Andreiu! nu póte fi dragostea t'a mai mare cá dragostea mea, dîse in fine Anuti'a si dóue lacrimi i-curse pre façi'a ei farmecátore.

Andreiu abia audí acestea cuvinte, strinse pre Anuti'a la sênulu seu, se redicá incetu in petióre si o trecù de ce'alalta parte. Aici inainte de a-o lasá din braçie, priví in façi'a ei. Ea erá galbena si cu ochii inchisi.

— Ano! ti-e reu? î-i sioptí elu, dar' nu primí nici unu respnsu. Atunci Andreiu cuprinsu de unu cutremuru de frica o strinse in braçiele s'ale si-si lipí buzele de buzele ei. Totu sufletulu lui se pareá a-lu pune pre buzele ei prin sarutulu acest'a, care erá celu de antaiu. Anuti'a 'si deschise ochii, — priví pre Andreiu cá rapita sî-i dîse:

inca odata! Andreiu o sarutà a dóu'a óra cu totu foculu dragostei s'ale.

Acum An'a s'a desfacutu din braçele lui si din galbena ce erá, se facuse rosia cá o ciresia.

Ea incepù a tremurá si díse: — Mi-e frigu Andreiu, trebue se me ducu, 'ti multiemescu cá m'ai petrecutu. Nu uitá de mine si de dragostea mea, càci pana atunci nici eu nu te voiu uitá pre tine. Apoi 'si puse amendóua manile pre faci'a ei ardiétóre si rosia, si candu si le luá, buzele ei tremuráu si pre faci'a i remase dungi albe in loculu degeteloru. Anuti'a erá in ace'a stare, candu omulu nu mai scie de sine, fiendu stapênitú de anim'a s'a.

Andreiu priví dupa ea totu asia cum priveá si de alta data candu o treceá preste punte, dar' candu a pierdutu-o din vedere, se pareá cà si-a pierdutu si viéti'a din sênu....

IV.

La badea Nichiforu alui Mihaila erá cina mare in Joi'a pasciloru. Pop'a stá 'n fruntea mesei si la drépt'a popei siedeá preutés'a, apoi urmáu ce'alalti chemati. Printre ei se vedeá chiar' lînga cantorulu siedindu Stanu cu chei'a basericei dupa sierpariu, ér' lînga elu lelea Sofia blânda si frumósa cá o féta mare. Façia 'n façia erá Florea Buzduganulu, care se pareá cà nu e chiar' voiosu.

Vorba erá multa, càci dupa pesce friptu in oleu lunecá vinulu si apoi vinulu desléga limbele. Pre Florea inse nici vinulu nu-lu faceá mai limbutu. Elu pareá adêncitu in gânduri. Câte odata aruncá ochii spre femeia lui Stanu, dar' erá silitu se-i plece sub privirea ei inflacarata. Badea Stanu vedeá si nu vedeá, dar' si déca vedeá nu-i pasá. Sciá si badea Stanu viéti'a trecuta alui Florea si a Sofiei, càci sciá lumea intréga cá dragoste intre fetioru si fata mare, cá intre acesti doi n'a fostu, de candu e ceriulu si pamentulu. Dar' sciá si ace'a, cà femeia cá Sofi'a lui nu este in siepte sate harnica, cu minte si preste tóte credintiósa.

Intre alte vorbe la mésa au ajunsu si la Anuti'a lui badea Stanu. Preutés'a o laudá din totu sufletulu. Pop'a díceá cu

glasu blandu: buna copila, buna copila. Amu dîsu că Florea vorbea raru la mésa, inse candu fû vorba de Anuti'a se pareá că se trediesce din gândurile lui si dîse si elu tare si apesatu: De candu a fostu mama-s'a fata, asia copila in Valeni nu s'a mai vediutu. Badea Stanu se pareá cam atinsu, desí i-se laudá nevast'a, dar' ar' fi vrutu se o laude altulu si nu tocmai Florea. Dar' ce scfi se faci, verb'a erá dîsa si pace.

Lelea Sofia s'a rositu si se vedeá că-i pare reu că nu se póte tieneá, că se nu rosiasca, ér' preutés'a intrebà pre pop'a câte ceasuri-'su.

Fiendu-cà pop'a i-a respunsu preutesei că e târdiu se si redicà mas'a. Pana la pórt'a popei s'a dusu cu totii laolalta, dar' aici s'au despartítu, mergîndu unii in o parte, altii in alt'a pre la casele loru.

Badea Stanu a intratu la pop'a dîcîndu Sofiei se mér-ga incetu, că o ajunge indata. Ér' lelea Sofia veniá alatur-reu cu Florea pre drumulu catra punte.

Lun'á éراسi luminá, dar' se pareu mai galbena si mai trista, cá mai inainte, candu mergea spre punte Andreiu si Anuti'a.

Florea se apropià de Sofi'a si-i dîse cu glasu jalnicu si tremuratoriu:

— Sofio! de multu nu mi-ai datu unu sarutatu si tu scfi bine că eu de 21 ani, nu-i minutu in care se nu me gandescu la tine. Fire-ar' blastemati parentii, ce ne-au despartítu si cari n'au potutu lasá, cá doua suflete cá a nóstre se se impreune pre vecia.

Sofio! dà-mi acumu unu sarutatu, fie celu din urma si apoi voiu fí liniscitu, că am primitu ce n'asiu fí nadasdaitu nici odata. Scíu eu bine, că tu esci cea mai buna si mai credintiósá muiere, dar' inte nu-ti ceru multu numai unu senguru sarutu.

Dragostea e de mai multe feliuri, dupa cumu 'su si ómenii. Unii iubescu o dí, altii unu anu, altii mai indelungatu, dar suntu unii, cari iubescu pana moru. Intre acestia erá si Florea Buzduganulu. Elu erá de 43 ani si totusi

dragostea lui erá tinera. Parentii lui si parentii Sofiei n'au vrutu impreunarea loru si ei nu s'au impreunatu, cáci n'au potutu. Parentii loru au facutu pecatu mare, cáci ce léga D.-dieu prin dragosté, ace'a ómenii nu trebuie se desparta si cári despartiescu acést'a legatura, acei'a lucra inpotriv'a lui D.-dieu. Florea iubeá si acum pre Sofi'a, dar' cu o dragoste curata, cu o dragoste angerésca. Elu i-cereá unu sarutu, unu singuru sarutu si díceá cá nu va mai pofti altulu in intréga viét'ia si totusi va fi multiumitu.

Inse la cererea lui, Sofi'a statù in locu, 'lu mesurà cu privirea sî-i dîse: Te-amu creditu mai cu minte, decátu cá se-mi ceri lucruri, ce nu se potu intêmplá.

Apoi n'au mai dîsu alta nemicu, decátu: nópte buna, si lelea Sofia apucà pre punte, ér' badea Florea intrà pre pórtá dîcîndu Fire-ati blastemati parenti nepreceptuti! cáci pecatulu vostru e mare.

Dupa cé a ajunsu lelea Sofia acasa a aprinsu lumin'a. Anuti'a erá tréza si se pareá bolnava.

Nu mai puçinu bolnava erá si Sofi'a. Si cum se nu, candu in sér'a ast'a i-venira in minte tóte farmecele tineretiei s'ale. Cum se nu, candu acel'a pre care la iubitu ea cá féta mai multu cá pre ori-cine din lume, acel'a i-a cerutu unu sarutatu, unulu singuru, si ea n'a pótutu se i-lu dee. — Cu gândurile acestea ea incepuse a se desbracă. Nici-odata lelea Sofia nu s'a sêmtitu asia de singura in lume cá acum. Déca gândeá cá are pre Anuti'a, i-treceá unu fiuru prin óse sciendu cá Anuti'a, chiar' Anuti'a nu mai este a ei, ci alui Andreiu fetiorulu lui Florea.

Sciá lelea Sofia de dragostea copilei s'ale. Sciá si nu se mirá. Vedeá ea bine cá si Andreiu e cá si tatalu-seu, asia cum erá Florea pre vremea fetioriei.

Totu asia gândindu erá se stinga lumin'a, candu intrà si Stanu in casa.

— Ce-i cu tine? de esci asia galbenu, i dîse lelea Sofia vedindu-lu, cáci in adeveru Stanu erá cá unu mortu.

— Nu me întrebă ce 'mi-e! dîse badea Stanu cu glasu infricosiatu. Scii tu bine ce 'mi este muiere ne-credintiósă. Am crediutu că tu nu esci că 'altele, dar' m'am insielatu, esci mai rea că 'altele. 20 de ani n'au fostu de ajunsu, că se te faca se uiti pre acel'a, ce l'ai iubitu si cu care nu te-ai potutu casatorî?

Aici se inecă de dorere badea Stanu si priví spre patulu Anutiei se véda déca dórme. Anuti'a nu dormeá, ci se faceá că dórme.

— Am dîsu că remanu la pop'a si te ajungu indata, dar' n'am remasu (dîse mai departe badea Stanu.) Am venit dupa voi si am audítu totulu. E dreptu că acum tu nu esci vinovata, că-ci m'asiu omorî pre locu, cându asiu sci-o acést'a, — dar' sciu, sciu bine că si acum'a 'lu iubesci intocmai, cá si mai de multu.

Lelea Sofia ascultá cu capulu in pamentu. Dóua lacrimi ardiatórie i-udau faci'a. Ea nu dícea nemicu si ce ar' fí si dîsu. Ea erá curata cá sórele si credintiósă, dar' inimei nu-i poti porunci.

D.-diu sadesce in anim'a omului numai odata dragostea cea adevérata si numai faci'a de unu omu. Déca perde ani-e m'a pre acel'a omu... si perđutu 'lu iubesc, căci ce sadesc D-dieue saditu pre vecia.

Anuti'a ascultá, dar' nu sciá cine e acelu omu, cu care a vorbitu mama-s'a si pre care e maniosu tatalu seu. Ea tremurá că cuprinsa de friguri, că-ci prin multe schimbări a trecutu si ea in asta sér'a. Intemplerăa cu Andreiu o facu-se fericita, despartírea de elu o intristase. Acumu cându mai adormea gandindu la elu a sositu mama-s'a si tata-so si o trediescu din gândurile ei cu ast'feliu de vobre doreróse.

(Va urmá.)

GEORGIU SIMU.

Pe ravasiu.

(Urmare.)

Omulu intieptu invétia din nenorocirile altui'a. Nebunii se intieptiescu prin propri'a loru nenorocire. Cunoscu pe multi carii pentru a pune ceva pe densii, au rabdatu fóme, si 'si lasà famili'a mai fàra pâne. Stofele de metasa, atlasurile si catifelele stingu foculu dela bucataria.

Aceste lucruri nu numai cà nu sunt trebuintióse vietiei, dara de abiá se póte dice cà ar' fi de vre-o comoditate, inse pentru-cà paru stralucitóre, ispit'a impinge pe ómeni cà se le aiba. Cu modulu acest'a trebuintiele artificióse ale neamului omenescu au crescutu mai multu decâtu trebuintiele naturali.

Prin acestea estravagantie si alte asemenea, ómeni din familii bune seracescu, nevoiti se alerge la acei'a pe cari î-i nesocotiau mai inainte, inse carii au sciutu se pastredie prin munca si cumpetu. Cei'a ce probédia, dupa cum díce fórte bine betranulu Ricard, cà unu mojicu in petióre este mai mare decâtu unu domnu in genunchi. Póte cà acei'a cari sunt ruinati au moscenitu nescari avutii, inse fàra cà se scia prin ce midilóce se adunaseru acelea, ei credu cà pentru-cà este diu'a mare, se nu innoptedie niciodata. O cheltuéla asia de mica la averea mea, díceau ei, nu merita cà cineva se o ia in bagare de séma.

Copii si nebunii 'si inchipuescu, cà dóuedieci de fiorini si dóuedieci de ani n'au se se sfirsiésca niciodata. Inse totu luandu din lada fàra se mai pui, curêndu vei dá de fundu; si candu a secatu fântân'a, atunci se cunósce câtu de multu pretiuesce ap'a. Acést'a ar' fi potutu se o scie dela inceputu, daca s'ar' fi povatiuitu dupa batrenulu.

Sunteti curiosi se sciti, ce pretiuescu banii, pe cari 'i luati cu imprumutare; acel'a care se duce se se imprumute, cauta intristarea; asemenea o patiescu si unii din acei'a cari dau cu imprumutu candu se ducu cà se céra inapoi banii cari li se cuvinu. Inse acum nu ne ocupamu de acést'a.

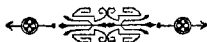
Mândri'a impodobirei este unu blastemu. Candu cade preste tine, cauta mai ântaiu ce ai in punga si

intrébatî fantasi'a.. Mândri'a este unu cersitoriu care striga asia de tare cá si trebuinti'a, si care este multu mai nesatosu. Déca cumperi unu lucru frumosu, 'ti voru mai trebuí diece, pentru-cá colectiunea se fia completa; si este mai usioru se infrânedi cea dintâiu fantasia, decâtu se le implinesci pe tóte acelea cari vinu pe urma. Totu atâtu este de nebulu saraculu care vrea se maimutiésca pe bogatu, cum erá si brósc'a ce se umflá cá se devie asia de mare cá boulu. Corabiile cele mari potu se se duca pe midilocuul marei; inse luntrile trebue se stee pe lânga tiermuri.

Nebuniile mândriei suntu curendu pedepsite; cà-ci, dupa cum díce betranulu Ricard, mândri'a care prândiesce cu vanitatea, cinédia cu despretiulu; sí éra: mândri'a gusta cu prisosulu prandiesce cu saraci'a si cinédia cu rusinea.

Si in cele din urma, cu ce se alege cineva din tóta ace'a vanitate de a parea, pentru care ómenii 'si dau atâta truda si se espunu la atâtea pericule? Ea nu' póte nici se ne pastredie sanatatea, nici se ne aline suferintiele; din contra, fara se ne mai adauga meritulu nostru personalu, face cá lumea se ne pismuiesca, ne duce cu o óra mai inainte la ruina. Ce este unu fluture? Celu multu daca este o omida imbracata, si asia suntu si cei carii ambla dupa mândrii. Nu este asia, cá nu póte fi mai mare nebulie, decâtu se te indetoresci pentru asemeni nimicuri?

(Va urmá.)

Cantece poporale.

Aséra si alalta séra. . .

Aséra si alalta séra
Cântáu doi cocosi p'afara,
Doi cocosi negrii cantá,
Neamurile me mustrá
Se me lasu de baditi'a.
Cuvéntulu nu le-asiu calcá,
De badea nu masiu lasá. . .

Audit'amu auditu. . .

Audit'amu, auditu,
Audit'amu o minciuna,
Ca Muresiu-i apa buna,
Câti o béu, toti se iupreuna;
Vin' lele, se bemu si noi
Se ne luamu amendoi.

Bate ventu-'n codru desu.

Bate ventu-'n codru desu,
Ce badisioru mi-am alesu,
L'am alesu intr'o cercare
Se vedemu ce minte are!
De va avea minte buna
Se-lu iubescu unu anu si-o luna
De va avea minte rea
Se-lu iubésca cine-a vrea
Cà eu mi-amu iubitu partea.

Canta puiulu cucului. . . .

Canta puiulu cucului
La trupin'a nucului
Róga mórte Turcului.
Cucule, unde te duci,
Me miru érn'a ce mânânci?
Mânâncu putregaiu de fagu
Si vinu de ve cântu' de dragu.

Cine aude

Cine aude gur'a mea
Lasa vinulu sí nu-lu bea
Sí vine la gur'a mea;
Cine aude glasulu mieu
Lasa vinu-'n fogadau
Si vine la glasulu mieu,
Pan' sfintiesce sfântulu sóre
Nu se afla horitóre,
Déca sórele-a sfintítu
Horitóre s'au gasitu.